

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 3To/42/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3618010077
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Patrik Príbelský, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3618010077.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Patrika Príbelského PhD. a sudcov JUDr. Romana Hargaša a JUDr. Dušana Krč-Šeberu, v trestnej veci proti obžalovanej R. E., nar. XX.XX.XXXX v J., trvale bytom C. T., t.č. v ÚVTOS Nitra, pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 2, ods. 3 písm. c) Tr. zák., o odvolaní obžalovanej proti rozsudku Okresného súdu Partizánske zo dňa 14.01.2019, sp. zn. 2T/26/2018, na verejnom zasadnutí konanom dňa 11. septembra 2019, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Tr. poriadku sa odvolanie obžalovanej **z a m i e t a**, pretože nie je dôvodné.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresného súdu Partizánske zo dňa 14.01.2019, sp. zn. 2T/26/2018 bola obžalovaná R. E. uznaná za vinnú zo spáchania prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods.2, ods.3 písm. c) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

hoci jej z ustanovenia § 62 ods. 1 zákona č. 36/2005 o rodine vyplýva povinnosť starať sa o výživu svojho syna I. E., nar. XX.XX.XXXX a rozsudkom Okresného súdu Partizánske sp. zn. 1P/165/2014-65 zo dňa 26.01.2015, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 03.02.2015 bola zaviazaná prispievať na výživu svojho syna I. E. sumou 70,- € mesačne vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám otca I. E., tejto povinnosti sa v C. T. a všade tam, kde sa zdržiavala úmyselne vyhýbala v období od 27.04.2017 do 06.06.2018 tým, že v dobe od 27.04.2017 do 14.08.2017 nebola nikde zamestnaná, nevykonávala žiadnu podnikateľskú činnosť a ani sa nezaevidovala ako uchádzač o zamestnanie na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, následne v dobe od 15.08.2017 do 31.10.2017 bola na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie, z ktorej bola vyradená z dôvodu nespolupráce a v dobe od 01.11.2017 do nástupu výkonu trestu odňatia slobody dňa 07.06.2018 v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Leopoldove nebola zamestnaná, nevykonávala žiadnu podnikateľskú činnosť a nebola evidovaná ani ako uchádzač o zamestnanie na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, čím zostala na výživnom za obdobie od 27.04.2017 až do 06.06.2018 dlhovať I. E. sumu vo výške 910,- €, hoci bola v predchádzajúcich dvadsiatich štyroch mesiacoch za taký čin odsúdená trestným rozkazom Okresného súdu Partizánske sp. zn. 2T/58/2015-83 zo dňa 27.10.2015, právoplatným dňa 13.11.2015 a zároveň bola v predchádzajúcich dvadsiatich štyroch mesiacoch za taký čin odsúdená rozsudkom Okresného súdu Partizánske sp. zn. 1T/48/2016 zo dňa 26.04.2017, právoplatným v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3To/115/2017 zo dňa 07.02.2018.

Za to jej bol podľa § 207 ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. l) Tr. zák., § 37 písm. m) Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák. uložený trest odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov, na výkon ktorého bola podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. zaradená do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Zároveň podľa § 288 ods. 1 Tr. por. súd poškodeného I. E., odkázal s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Uvedený rozsudok nenadobudol právoplatnosť, pretože ho ihneď po vyhlásení napadla čo do výroku o vine i treste obžalovaná. V dôvodoch odvolania uviedla, že neplnenie vyživovacej povinnosti nebolo výsledkom jej úmyslu. Právna kvalifikácia je nesprávna a príliš prísna. Ona sa plateniu výživného nevyhýbala. Vyživovacej povinnosti si bola vedomá, je jej ľúto, že veci neriešila inak, avšak rozvod jej manželstva bol veľmi komplikovaný. Úprimne sa domnievala, že ústne dohody s jej bývalým manželom budú dodržané a dlžné výživné bude riešené vysporiadaním spoločného majetku. Ako laikovi jej nebola známa skutočnosť, že započítanie výživného nie je zákonom dovolené. V čase po podpise dohody o vysporiadaní BSM sa tak nemohla domáhať tohto príslubu, ktorý bol jedným z dôvodov, prečo s vysporiadaním majetku súhlasila. Inak by manželovi nenechala všetky nehnuteľnosti. Prvostupňový súd nesprávne vyhodnotil takúto dohodu za primeranú, keďže manžel prevzal všetky dlhy. Napriek tomu získal hodnotu minimálne 15 000,- €. Nie je možné uzavrieť, že k dohode o započítaní výživného (i keď právne neúčinné) nedošlo. Súd pri zisťovaní úmyslu vychádzal len z toho, že nepracovala a nebola vedená na ÚPSVaR ako uchádzačka o zamestnanie, čo však v širších súvislostiach neobstojí. Ak je uvedené pravdou, tak je pravdou i to, že nemala dostatočný príjem, z ktorého by mohla platiť výživné. Úmysel by bol daný, ak by finančné prostriedky mala a svojvoľne by neplatila. Nie je namieste uložiť jej trest odňatia slobody za niečo, čo je výsledkom ťaživej životnej situácie.

Vzhľadom na uvedené potom obžalovaná navrhla, aby krajský súd v odvolacom konaní rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu I. stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie.

Otec maloletého dieťaťa, poškodený I. E. sa k odvolaniu vyjadril v tom smere, že obžalovaná sa vždy správala pasívne, k žiadnej dohode o započítaní výživného medzi nimi nedošlo. Musel za ňu vyplatiť dlhy. Ona spoločnú nehnuteľnosť užívala do januára 2018, jej tvrdenia nie sú pravdivé.

Na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní prokurátorka krajskej prokuratúry uviedla, že odvolanie navrhuje ako nedôvodné zamietnuť.

Poškodený ponechal rozhodnutie na úvahe súdu, žiadna časť dlžného výživného zaplatená nebola.

Obhajkyňa navrhla odvolaniu v plnej miere vyhovieť, pričom zotrvala na písomných dôvodoch.

Obžalovaná sa pripojila k návrhu obhajkyne.

Podľa § 317 ods. 1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 Tr. por. alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3 Tr. por., preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné.

Krajský súd preskúmajúc napadnutý rozsudok na základe podaného odvolania zistil, že odvolanie obžalovanej nie je dôvodné.

Okresný súd v rámci procesného postupu rešpektoval a dodržal všetky základné zásady trestného konania uvedené v § 2 Tr. por., najmä však zásady zákonného procesu - § 2 ods.7 Tr. por., práva na obhajobu - § 2 ods.9 Tr. por., voľného hodnotenia dôkazov - § 2 ods.12 Tr. por., i rovnosti strán (kontradiktórnosti) - § 2 ods.14 Tr. por. Krajský súd preto konštatuje, že súd prvého stupňa dospel k vyhlásenému rozsudku po bezchybnom procesnom postupe a v súlade so všetkými procesnými ustanoveniami, ktoré tento proces upravujú.

Pokiaľ ide o skutkový stav krajský súd uvádza, že vo vzťahu k skutkovým zisteniam tvoriacim podstatu súdeného prečinu je napadnutý rozsudok výsledkom konania, pri ktorom súd prvého stupňa postupoval podľa ustanovení Trestného poriadku, pričom v konaní nezistil také chyby, ktoré by mohli mať vplyv na objasnenie skutkového stavu veci, tak ako je uvedený v rozsudku okresného súdu a zistenie, že skutok spáchala obžalovaná. Na základe vykonaného dokazovania prvostupňový súd vyvodil správne

skutkové závery, pričom sa podrobne zaoberal dôkazmi, tak jednotlivo ako aj v súhrne a svoje závery riadne vysvetlil v odôvodnení rozhodnutia, ktoré je v intenciách ustanovenia § 168 ods.1 Tr. por.

Obžalovaná nepoprela, že si zákonnú vyživovaciu povinnosť neplnila, bránila sa však nedostatkom zavinenia z jej strany, pretože sa spoliehala na údajnú dohodu o vyrovnaní dlhu na výživnom s otcom dieťaťa.

Na tento argument obžalovanej musí krajský súd uviesť, že neplnenie vyživovacej povinnosti spočíva v zavinenom neplatení výživného v peňažnej forme, prípadne neposkytovaní zodpovedajúceho plnenia vo forme naturálnej, v dôsledku čoho oprávnená osoba nedostane všetko, čo je obsahom vyživovacej povinnosti.

Zároveň vzhľadom na charakter vyživovacej povinnosti platí, že ak povinná osoba uzatvorí s druhým rodičom oprávneného (dieťaťa) dohodu o tom, že výživné platiť nemusí (nebude), tak táto skutočnosť nemá žiaden vplyv na existenciu vyživovacej povinnosti povinného z hľadiska jeho zodpovednosti za trestný čin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Tr. zák.. Právo na výživné je totiž právom dieťaťa a jeho rodič sa ho nemôže voči povinnému účinne vzdať. Napokon i ustanovenia § 76 ods.2 zákona o rodine č. 36/2005 Z.z., v znení noviel, proti pohľadávkam na výživné je započítanie vzájomných pohľadávok prípustné len dohodou. Ak ide o výživné pre maloleté deti, započítanie nie je možné. Uvedené naznačuje, že ani zo strany dieťaťa disponujúceho takouto pohľadávkou nie je možné jej započítanie voči inej pohľadávke, odhladiť od posudzovania spôsobilosti dieťaťa na takýto právny úkon. Rodič v rámci práva zastupovať dieťa nemôže započítať pohľadávku dieťaťa na výživné proti druhému rodičovi s akoukoľvek pohľadávkou druhého rodiča. Ustanovenie § 76 ods.2 zákona o rodine je vo vzťahu k ustanoveniu § 580 Občianskeho zákonníka o započítaní pohľadávok *lex specialis* (čo naznačuje i znenie § 581 ods.4 občianskeho zákonníka).

Ak by sa aj obžalovaná mylne domnievala, že započítanie je možné, jednala by v negatívnom omyle o mimotrestných normách, ktorý sa z právneho hľadiska posudzuje podľa zásad o negatívnom skutkovom omyle, ktorý by minimálne nevylučoval spáchanie trestného činu z nebanlivosti.

Obžalovaná však v omyle nejednala, čo jasne vyplýva i z jej výpovede, v ktorej uviedla, že údajná dohoda o započítaní výživného nemohla byť súčasťou dohody vyporiadani BSM, lebo takáto dohoda odporuje zákonu.

Odvolací súd však musí uviesť, že existencia dohody o započítaní výživného nebola preukázaná. Otec maloletého existenciu takejto dohody jednoznačne poprel a uviedol, že nároky na započítanie nároku na výživné začala obžalovaná s ním riešiť až po niekoľkých týždňoch po uzatvorení dohody o vyporiadani BSM, k žiadnej dohode však nedošlo.

Ako už uviedol v napadnutom rozsudku okresný súd, obžalovaná nemala pre výslovný nesúhlas otca dieťaťa žiaden dôvod spoliehať sa na nejakú dohodu o započítaní výživného do budúcnosti, teda od januára 2018 až do nástupu do výkonu trestu.

Obžalovaná vedela, že svojím omisívnym konaním, keď nebude plniť zákonnú vyživovaciu povinnosť, môže spôsobiť naplnenie zákonných znakov skutkovej podstaty žalovaného trestného činu a pre prípad, že ho spôsobí bola s tým uzrozumená. Zostala pasívna a z jej strany nebola zaznamenaná žiadna snaha, aby aspoň v minimálnej miere, či už v relutárnej alebo naturálnej forme si vyživovaciu povinnosť plnila. Jednala preto v nepriamom úmysle podľa § 15 písm. b) Tr. zák. (*dolus eventualis*). V minulosti pritom už bola pre rovnaký trestný čin uznaná za vinnú.

Okresný súd sa v napadnutom rozsudku podrobne vysporiadal so všetkými podstatnými okolnosťami prípadu. Uviedol, že otec maloletého dieťaťa síce prevzal väčšinu nehnuteľného majetku, ale so značnými pasívami, pričom obžalovaná mohla v pôvodne spoločnej nehnuteľnosti bývať a používať ju až do roku 2018. Súd prvého stupňa tiež podrobne uviedol, v čom vidí pasivitu obžalovanej vo vzťahu k možnosti riadne sa zamestnať, aby mohla disponovať prostriedkami na úhradu výživného. Napokon i z konštantnej judikatúry súdov vyplýva, že skutočnosť, že obvinený je bez zamestnania a poberá v tom čase len príspevok pred nástupom do zamestnania, sama osebe nemá vplyv na existenciu jeho vyživovacej povinnosti voči dieťaťu a nezbavuje ho preto trestnej zodpovednosti (napr. R 18/1993).

I podľa odvolacieho súdu bolo teda nepochybne preukázané, že obžalovaná najmenej tri mesiace v období dvoch rokov sa úmyselne vyhýbala plneniu svojej zákonnej povinnosti vyživovať svoje dieťa, hoci bola v predchádzajúcich dvadsiatich štyroch mesiacoch za taký čin odsúdená. Naplnila tak všetky zákonné znaky prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 2, ods. 3 písm. c) Tr. zák.

Obžalovaná teda svojím konaním naplnila všetky znaky skutkovej podstaty uvedeného trestného činu tak, ako to správne skonštatoval už okresný súd. Krajský súd potom opakovane v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie súdu prvého stupňa v napadnutom rozsudku.

Vo vzťahu k výroku o treste v napadnutom rozsudku krajský súd konštatuje, že pri ukladaní trestu okresný súd správne prihliadol na všetky skutočnosti a zásady dôležité z hľadiska jeho ukladania, najmä

na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce a poľahčujúce okolnosti, osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosti nápravy. Keďže u obžalovanej bol pomer priťažujúcich a poľahčujúcich okolností vyrovnaný, nebolo potrebné upravovať trestnú sadzbu. Trest uložený na dolnej hranici trestnej sadzby plne vyhovuje požiadavkám individuálnej i generálnej prevencie. Obžalovaná bola už pred spáchaním aktuálnej trestnej činnosti odsúdená za rovnakú trestnú činnosť i za trestný čin porušovania domovej slobody. Boli jej ukladané i nepodmienečné tresty. I napriek tomu sa dopustila aktuálnej trestnej činnosti. Prípadné ukládanie podmienečného trestu odňatia slobody by sa preto zjavne minulo účinkom.

Správny je i výsledok súdu prvého stupňa o zaradení na výkon trestu do ústavu so stredným stupňom stráženia, pretože obžalovaná bola v posledných 10 rokoch vo výkone trestu odňatia slobody pre úmyselný trestný čin.

Jediným pochybením súdu prvého stupňa v napadnutom rozsudku bol výrok o odkázaní poškodeného s jeho nárokom na náhradu škody na civilný proces. Keďže dlžné výživné nepredstavuje „škodu“ spôsobenú trestným činom, ktorá by bola uplatniteľná v rámci trestného konania, nemožno o ňom ako o nároku na náhradu škody v adhéznom konaní rozhodovať. Keďže však tento výrok nemá na práva obžalovanej a jej postavenie žiaden vplyv, odvolací súd tento nedostatok nereparoval.

Na základe týchto dôvodov odvolanie obžalovanej odvolací súd nepovažoval za dôvodné, a preto ho podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.